

Tips vanuit het ZIMIHC Utrecht Zingt Dirigenten Café voorjaar 2020

(ook nuttig voor koren of andere kunst- of muziekverenigingen)

> herziene versie 19 mei 2020

1. Ga zo snel mogelijk het gesprek aan met je koor

- Geef aan wat het betekent voor jou als dirigent als de repetitie wegvalt: financieel en artistiek.
- Bedenk dat koorleden vaak hun contributie gewoon door blijven betalen (contributie betalen aan een vereniging geeft alleen het recht lid te zijn, en geen recht op activiteiten).
- Zorg voor consensus met bestuur en met koorleden over hoe je in deze tijd met elkaar verder wilt. Stem verwachtingen op elkaar af.
- De coronacrisis is een marathon en geen sprint: start nu al de discussie tussen dirigent, bestuur en koorleden wat het koor gaat doen als repetities weer mogen (welke vorm, met hoeveel en hoe vaak, waar?)
- De begroting van een koor wordt vaak ook gedekt uit concert recettes, het wegvallen van concerten heeft effect op de financiële positie van het koor. Ben je hier als dirigent van bewust als je samen naar een oplossing zoekt.

2. Hoe zit het met de 1,5 meter & aerosolen & wanneer starten met repeteren?

- We weten het niet, juist daarom is advies van Koornetwerk Nederland en RIVM nu nog niet te zingen
- Er wordt onderzoek gedaan door TU Delft en TU Eindhoven in literatuur en praktijk om de feiten van de fabels te scheiden. Dit is te volgen via <https://virmus.nl/>
- Gebruik je gezonde verstand om te kijken of je wilt starten: iedereen maakt eigen keuze en blijf daarbij de voorschriften van RIVM en Rijksoverheid volgen.
- Zorg dat alle koorleden zich ok voelen bij wel/niet starten of doe een combi van online/offline zodat iedereen zich betrokken blijft voelen

3. Blijf in contact met je koor - hoe doe je dat?

- Zet bijvoorbeeld zelf online repetities op, veel dirigenten gebruiken hiervoor ZOOM. Wil je hier meer over weten, bekijk dan de links onderaan dit document of check de kennisbank van ZIMIHC:
<https://www.zimihc.nl/kennisbank/coronacrisis-en-dan/repeteren-in-tijden-van-corona>
- Laat koorleden hun eigen partij inzingen en naar je opsturen, je kunt dit dan, als je handig bent, zelf tot een video monteren zodat het lijkt alsof het koor toch samen zingt.
- Vraag specialisten om een speciale online workshop te geven aan je koor - een goede gelegenheid om een keer iets heel anders met je koor te doen (en het scheelt je als dirigent veel werk)
- Stuur wekelijks een mail met informatie over repertoire. Met links om alvast opnames te beluisteren, informatie over de tekst etc.
- Geef tips aan de koorleden wat ze thuis wel kunnen doen, doe dat via mail of whatsapp.
- Het is niet per se erg als er niet gezongen kan worden, voor bijvoorbeeld een mannenkoor met overwegend oudere leden kan het belangrijker zijn dat ze zich veilig voelen dan dat ze doorgaan met zingen. Contact houden is wel altijd belangrijk.
- Maak een online quiz over het koor, het repertoire wat je zingt of wilt gaan zingen. Een handige tool is [Kahoot](#), zie link hieronder
- Niet alle koorleden kunnen bij de online repetities zijn, sommigen werken nu extra veel of hebben de zorg voor een gezin. Voor het kan het verplaatsen van een avond of het aanbieden van 'meezing video's' betekenen dat ze toch deel kunnen nemen of het gevoel hebben bij het koor te horen.
- Zet het repertoire om in Sybelius zodat zangers vanuit hier kunnen werken.
- Overweeg privé (zang)les in plaats van een koorrepetitie (let op, volg altijd de richtlijnen van het RIVM)
- Vraag het bestuur om met input van jou als dirigent een belronde te doen langs de koorleden: wat willen zij, hoe gaat het met hen, wat kan het koor en/of de dirigent voor hen betekenen?

- Werk met Garageband (Apple) of een ander programma om een virtueel koor te realiseren.
- Maak een aparte app groep voor de officiële mededelingen in het koor (mail wordt steeds minder goed gelezen) en een appgroep voor het sociale aspect van het koor. Doe dit in overleg met het bestuur.
- Sommige dirigenten pakken de fiets: ze sturen eerst een oefening via de mail en gaan dan bij alle leden langs om op veilige afstand te bekijken hoe de oefening is uitgekapt.

4. Het resultaat van online contact

- Hoe goed alle technische middelen ook: online contact is vooral goed voor de sociale binding in en met het koor. Leg dus daar je focus en richt je niet op een perfect muzikaal resultaat.
- Door de sociale binding te blijven voeden, kun je na de coronacrisis weer makkelijker starten met repeteren. En in het gunstigste geval zijn de koorleden beter voorbereid dan normaal gesproken na de zomer.
- Projectkoren of professionele koren zijn over het algemeen lastiger online te bereiken of te motiveren. Neem dat mee in je aanpak bij het voorstellen hoe je contact houdt.

4. Ervaringen met online contact

- Probeer veel interactieve oefeningen te ontwikkelen: ga gewoon aan de slag, voor jezelf als dirigent en voor de koorleden is alles nieuw. Het hoeft niet meteen perfect te zijn.
- Je hoeft niet elke week hetzelfde te doen. Je kunt zelfs bedenken of je de 'vaste' avond van het koor wekelijks op een ander moment laat plaatsvinden.
- Een koorrepetitie online kan zelfs langer duren dan gebruikelijk omdat ook het sociale contact online vorm krijgt. Neem de tijd en probeer dingen uit.
- De verwachting is dat alles wat we nu leren aan online ervaringen ook in de toekomst van pas gaan komen. De investering is niet alleen nu handig (en soms noodzakelijk) maar kan later ook van waarde zijn.
- Inzet van de vaste pianist van een koor kan ook helpen: dan sta je als dirigent minder alleen en voor de zangers kan het een goede ondersteuning zijn.

5. Hoe de echte repetities weer starten?

- Het advies van Koornetwerk Nederland is om nog niet te starten met repetities. RIVM heeft dit advies overgenomen.
- Neem contact op met je gemeente om te bekijken hoe zij naar het opstarten van repetities kijken. De ene gemeente staat daar anders in dan de andere. Houd je altijd aan de richtlijnen van RIVM.
- Bekijk nu al welke repetitie ruimtes geschikt kunnen zijn. Ga nu al in overleg met organisaties om te kijken wat er wel en niet kan en tegen welke (financiële) voorwaarden.
- Angst van koorleden wegnemen is belangrijk om te doen, zorg voor goede informatievoorziening: wat kan wel en niet en waarom.
- Bedenk wie het startsein geeft voor repetities: bestuur, koorleden of een dirigent. Bedenk dat wie het startsein geeft, aangekeken wordt als het mis gaat: wie wil de verantwoordelijkheid dragen?
- Als je start, doe het dan in kleinere groepen, in een beperkte tijd en zorg voor goede ventilatie: kies voor kortere repetities met bijvoorbeeld één stemgroep of juist een kwartet zodat er meer groepen op één avond aanwezig kunnen zijn, of voor langere repetities met een kleine groep zodat je in 4 weken tijd voor elke groep 1 volwaardige repetitie hebt. Of maak 2 kwartetten in één grotere ruimte om mee te starten. Dan ligt er wellicht ook een basis voor een optreden in de verdere toekomst.
- Maak combinaties van online en offline repeteren: als je met een deel van het koor repeteert, laat dan de rest online meeluisteren zodat iedereen weet wat er gebeurt.

6. Hoe zit het met concerten

- Volg altijd de richtlijnen van RIVM en Rijksoverheid
- Focus voorlopig op repeteren i.p.v. op concerten.
- Denk na over een andere vorm voor je concerten, het is fijn ergens naar toe te werken met je koor. Denk na over vorm, repertoire, opstelling, frequentie.

7. Overige

- Probeer elke barrière als kans te zien, we kunnen veel leren van de nieuwe manier waarop we nu moeten werken in de koormuziek.
- Als dirigent heb je nu ook tijd voor zelfstudie, geniet daarvan en zorg dat, als je weer echt kunt starten, je een stuk verder bent dan nu.
- Verwachting is dat er straks veel herdenkingsdiensten komen, je als koor voorbereiden op het uitvoeren van een requiem is misschien een goed idee
- Maak combinaties van online en offline repeteren: als je met een deel van het koor repeteert, laat dan de rest online meeluisteren zodat iedereen weet wat er gebeurt.
- Focus voorlopig op repeteren ipv op concerten.
- Op dit moment is iedereen, van concertzaal tot bestuur, van dirigent tot koorlid, bezig om er het beste van te maken. Iedereen is bereid concessies te doen, mee te denken en samen door te gaan.

Nuttige links

Werken met ZOOM

https://www.youtube.com/watch?v=50NoWiYECA&feature=youtu.be&app=desktop&fbclid=IwARORH6FuhT7mWTRZmVoCdqp3ftJ58-y5-MJP_h4gBPhZXfdPqtWYBj6VQf0

College van de Deense koordirigent lichte muziek Jim Dausch over gebruik van ZOOM en online repetities

<https://onedrive.live.com/?authkey=%21AEhtPycDXWfNduI&id=B931447AFDE9470B%21181297&cid=B931447AFDE9470B>

Handleidingen gemaakt door dirigent Mathieu Smit over werken met ZOOM

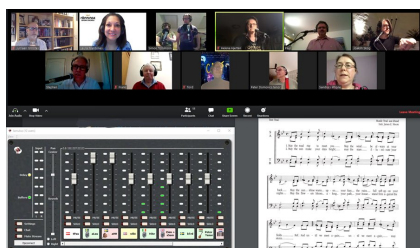
<https://www.ictrecht.nl/blog/hoer-maak-je-avg-proof-gebruik-van-zoom-voor-je-webinar-of-videocoverferentie?fbclid=IwAR28Z1QpcgsDiT7zvlGdTug5LgRRLRxBASy0xyVtKjdUhzyzvXss96ZgAig>

Zoom en AVG / privacy

Werken met Jamulus

Jamulus is voor bands maar kan ook voor koren gebruikt worden, je kan dus wel samen zingen. Koren zijn nog terughoudend, dirigent Jurriaan Grootens heeft een internationaal koor van gebruikers opgericht en dat werkt voor hem. Beeld dan via Zoom, wel risico op slechtere verbinding, maar kan bv ook via een ander device. Kost veel tijd om onder de knie te krijgen en bv server te maken (meeste servers zijn openbaar, maar als je een eigen maakt kunnen alleen mensen met jouw info inloggen). Kan niet via WiFi, LAN-kabel is vereiste.

De clinic die hij gaf is te bekijken op youtube:

(<https://www.youtube.com/watch?v=jgE1a-IBYDc&feature=youtu.be&fbclid=IwAR34kSsD-2rdYYe9VipVZfAoMm6EX1oNgNpYi5ie6oECYcLV7XzJwj5xT2k>)

Jamulus: <http://llcon.sourceforge.net/>

Platforms en tips van & voor koordirigenten

<https://www.facebook.com/groups/dirigenten/>

Nederlandse groep waarin veel gedeeld wordt over online repeteren en programma's/methoden.

[https://www.facebook.com/groups/285879962396554/?fref=mentions&_xts__\[0\]=68.ARCY7Rqx_bq7hww6HuPuoTwzYxPZZuq24-vtdy0bCL0ncl_zYQXnj_sf0c3JISXSPm7plAHcmYULfjtaFXhFr3FXRR2_bX_nm2IqUAKowfH2JQI0wkBci2AZxSFwpzNQ-mLFPD50w0goF5IIzfu9x7yM5fX3363sV5s3uI_loFPJZ_CJZLkCPZY1IH-V4twqLFy9dq8HzqNuW57BGdU-K1T-Tu_W_oxWAmfPXAyiKy3Rn5OJO6kltule1k75WBZZVUkOebx9dB1bLISWYXX2qUSgyQxPQ0HXXzqPUrab74gESvkNzH_iyT-d50p0YuIolstN11kJM37Bs_KoHhOOjgguGSz&_tn_=K-R](https://www.facebook.com/groups/285879962396554/?fref=mentions&_xts__[0]=68.ARCY7Rqx_bq7hww6HuPuoTwzYxPZZuq24-vtdy0bCL0ncl_zYQXnj_sf0c3JISXSPm7plAHcmYULfjtaFXhFr3FXRR2_bX_nm2IqUAKowfH2JQI0wkBci2AZxSFwpzNQ-mLFPD50w0goF5IIzfu9x7yM5fX3363sV5s3uI_loFPJZ_CJZLkCPZY1IH-V4twqLFy9dq8HzqNuW57BGdU-K1T-Tu_W_oxWAmfPXAyiKy3Rn5OJO6kltule1k75WBZZVUkOebx9dB1bLISWYXX2qUSgyQxPQ0HXXzqPUrab74gESvkNzH_iyT-d50p0YuIolstN11kJM37Bs_KoHhOOjgguGSz&_tn_=K-R)

Facebook pagina met tips en trics voor online repetities

Tips van koordirigent Pepijn Lagerweij

voor koren, vocal groups en amateurmuziek theatergezelschappen

* Filmpje 1 van Cees Coenen over clicktracks : <https://youtu.be/58D1YdEUGmY>

* Filmpje 2 van Cees Coenen over videobewerking: <https://youtu.be/q9JUOyUmyFI>

* Link artikel Koornetwerk Nederland: <https://koornetwerk.nl/gevolgen-annulering-door-corona/>

* Links artikelen BALK over hoe je met Zoom kunt werken of met andere programma's, en waar je op moet letten: <https://www.balknet.nl/.../samenzang-kun-je-vergeten-maar-zoo...>

<https://www.balknet.nl/33017/actueel/nieuws/samen-zingen-is-nu-vooral-samen-zijn?fbclid=IwAR28Z1OpcgsDiT7zvlGdTUq5LgRRLRxBASY0xyVtKjdUhzyzvXss96ZgAig>

www.koornetwerk.nl

website van Koornetwerk Nederland met informatie, tips etc. (zie ook besloten facebookgroep

<https://www.facebook.com/groups/koorencorona/?fref=nf>)

<https://www.facebook.com/EuropeanChoralAssociation/photos/a.315562461808614/3078550952176404/?type=3&theater>

Verzamelde tips uit Europa voor dirigenten vanuit de European Choral Association Europa Cantat

Overige

https://kahoot.com/?fbclid=IwAR1dY_vMwrzbhK1lCkryp1NYkmN0DAYUqzNKZNG52tNS9-xkzBNABu1HauQ

Tool om een online quiz te maken

<https://www.jamkazam.com>

online tool voor jam sessions met maximaal 9 personen